

Gražiausia
pasaulio
moteris

I

Kai aplanko didžioji meilė, žmogui visuomet atrodo, kad pamilo gražiausią pasaulio moterį. Bet kai žmogus iš tiesų pamilsta gražiausią pasaulio moterį – tada gali papulti į bėdą.

Gal ji nebuvo Gražiausia Pasaulio Moteris, tačiau tikrai puikavosi gražiausių pasaulio moterų pirmajame dešimtuکه, o jei ne dešimtuکه, tai šimtuکه, – tačiau neverta leistis į smulkmenas, jos žavesys buvo pasaulinio masto.

Pamačiau ją ir padariau neišmanėlio klaidą – užuot vien gėrėjęsis, nutariau užkariauti jos širdį.

Pamačiau ją viename bankete, kitaip tariant, pirmą kartą „gyvai“ pamačiau ją viename bankete; anksčiau šimtus kartų buvau regėjęs jos atvaizdą įvairiausiose nuotraukose, reklamose, plakatuose ir stenduose. Visi puikiai žinojo tą gašlios madonos veidą, masinte masinusį fotografus, operatorius ir režisierius. Banketas vyko Vakarų ambasados soduose. Buvo tat labai iškilmingas, labai ceremoningas ir labai kasmetinis banketas. Kvietimas į jį aukštuomenės biržoje buvo laikomas brangiausiu vertybiniu popieriumi.

Apie banketo ypatingumą buvo galima spręsti dar iš to, kad ambasados sode, be banketavimo meną virtuotiškai įvaldžiusių banketų liūtų, klejojo sumišusių intelektualų, kurie, nors nė karto nebuvę bankete, turėjo apsčiai prirašę darbų apie tos Vakarų šalies, kurios ambasadorius surengė banketą, kultūrą. Į akis krito jų archajiškos eilutės, besaikis ėdrumas ir beribis entuziazmas. Kai persisotinę banketų liūtai jiems prisipažindavo nekenčią banketų – šie stengėsi anuos kaip nors paguosti ir

ragino valgyti, gerti bei linksmintis. Persisotinę banketų liūtai, kurie visuose banketuose raukydamiesi niurzga, kad neapkenčia banketų, ir suranda pritariančių, tokių pat besiraukančių persisotusių banketų liūtų, irgi nekenčiančių banketų, – apstulbę spoksojo į guvius, gerai nusiteikusių ir šampano įkaitintus senūčiukus, kai šie staiga geležiniais gniaužtais sugriebę juos už alkūnės vedėsi prie sustatytų stalų ir dairydami triumfuodami šūkčiojo:

– Ko, tamsta, toks be ūpo, jaunikaiti! Reikia į gyvenimą žvelgti iš saulėtos pusės! Ypač šiandien! Ypač šičia! Koks puikus priėmimas! Turite būtinai ko nors paragauti! Štai! Gardi žuvytė! Gardi rūkyta mėsytė! Gardžios salotytės! – ir bruko į persisotinusias rankas lėkštę, ir krovė kaupinas porcijas, ir kišo prie persisotusių fizionomijų. – Turite būtinai ko nors paragauti! O paskui laukia gėrimai! Pirmarūšis alkoholis! Nepasididžiukit! – ir sumišę, o iš tikrųjų jausdamiesi ambasados soduose kaip žuvis vandeny, intelektualai merkdavo šelmiškai akį ir žvitriai nerdavo į šurmuliuojančią minią.

Buvo šutni liepos diena. Nuo vakarų į Varšuvą slinko debesy, juodi kaip švinas ir lengvi kaip elektra. Gražiausia Pasaulio Moteris geras dvi valandas nepajudėjo iš vietos. Sukau ratus aplinkui.

Iš pradžių nepastebėjau, kad suku ratus; su negazuoto vandens taure maklinėjau – kaip man atrodė – po ambasados sodus be tikslo. Prie nieko ypatingai nesišliejau. Prie manęs irgi niekas. Instinktyviai stengiausi išvengti aukos tykančių niurgzlių. Po kelių banketų toks gebėjimas savaimė įauga į kraują. Aukos tykantys niurgzliai esti kaip rinktiniai šauliai kare – sėja mirtį. Man kažkaip pavykdavo. Tiesa, vienas niurzga, civiliškame gyvenime – nuobodus patriotinės pakraipos feljetonistas, sugebėjo į mane nusitaikyti, priėjo, pradėjo makaluoti liežuvium,

tūkstantą kartą pasakojo, kaip per karo padėtį jį sučiupo saugumas. Jau maniau, kad pražuvau, bet netrukus paaiškėjo, kad agresorius, nors dar ne vakaras, jau gerokai įkaušęs, tad be vargo jo atsikračiau. Pats, žinoma, neėmiau nė lašo, nors giliai širdyje neatmečiau galimybės, kad dar tą patį vakarą, sandariai užsiraikinęs namie, vienas atsikimšiu buteliuką, bet šičia – nebuvo net kalbos.

Kai trečią kartą ėjau pro Gražiausią Pasaulio Moterį, supratau, kad suku ratus, ir suku vis ankštesnėmis orbitomis. Ji stovėjo netoli vieno iš pintų krėslų, gausiai pristatintų pievelėje. Rūkė cigaretes – retenybė tarp isteriškai savo sveikatą puoselėjančių žvaigždžių. Stovėjo ir nejudėjo iš vietos. Kartkartėm šalia jos išdygdavo koks sutrikęs ir įsitempęs it styga banketų liūtas, tačiau visi jie greitai suglebdavo ir atšokdavo.

Sukau vis mažesnius ratus. Jau gerai mačiau jos kojas, kurios žengdavo prestižiškiausiais pasaulio podiumais; jos pečius, kuriuos kas sezoną gobdavo brangiausi Dioro, Versaci, Lagerfeldo ir Montanos apdarai; jos plaukus, dvelkiančius brangiausiais Žemės rutulio šampūnais; jos iškirptę, iš šono drąsiai atidengiančią įžymų biustą, kurį trumpą akimirką buvo apšvietę Holivudo kino studijų prožektoriai. Trumpą, nes tapti garsia aktore jai nebuvo lemta. Nors, tenka pripažinti, prieš penkiolika metų ji suvaidino miniatiūrinį vaidmenį – stiuardėsės, paduodančios drinką Harrisonui Fordui, o net ir tai buvo nepasiekiamas svajonė daugeliui Europos profesionalių aktorių, tačiau po šio epizodo pasiūlymai iš šlovingojo gausybės rago nepasipylė. Suprantama, tai jos nė kiek – bent mano akyse – nemenkino. Priešingai. Tai buvo logiška. Jos nežemiškas grožis nulėmė jos likimą. Visa kita neturėjo reikšmės. Kalbant atvirksčiai, tai yra tiesiai šviesiai: kad ir ko ji imdavosi, viskas – išskyrus jos grožį – būdavo nei į tvorą, nei į mieta. O imdavosi ji, deja, įvairiausių

dalykų. Įrašė savo dainų plokštelę – jų didžiausias privalumas buvo beveik visiškas tylėjimas. Išleido eilių tomelį – katastrofa kaip reta, nes kruvina ir sykiu be galo lėkšta. Tapė ir surengė savo darbų parodą – Jėzau Kristau! Atvirai kalbant, net sekundinis jos aktorinio meistriškumo blyksnis Harrisono Fordo pašonėje – juolab kad truko vos akimirka – šaukėsi Dievo keršto. Neką guodė, kad greta tokio virtuozo nublanksta kiekvienas – ypač pradedantis artistas.

Tačiau jos nesėkmės buvo nereikšmingos prieš jos grožį. Nes ar gali būti reikšminga tai, kad buvo prasta dainininkė, vargana poetė ir nevykusi dailininkė, jei jos akivaizdoje talentingiausi dainininkai prarasdavo balsą, garsiausi poetai nežinodavo, ką pasakyti, o originaliausi dailininkai priblokšti prileisdavo į kelnes?

Buvau jau arti šito grožio. Buvau arti ir nebuvau įsitempęs kaip styga – tirtėjau kaip drebučiai.

– Džiaugiuosi, kad matau jus gyvą, – vargais negalais įstengiau absurdiškai vyptelėti. Norėjau, žinoma, pasakyti: „Džiaugiuosi, kad matau jus gyvai“, – ritualinę ir saugią frazę gerbėjo, kuris pažįsta savo dievaitę iš kino, televizoriaus ir tūkstančių nuotraukų, o dabar yra devintame danguje, kad mato ją tikrovėje. O man išėjo kažkoks, nė nežinau, potrauminis arba poinfarktinis kliedesys. „Džiaugiuosi, kad matau jus gyvą“ juk skambėjo, lyg ji būtų ką tik išvengusi kokių mirtinų pavojų, o nieko panašaus nebuvo. Ji pažvelgė į mane ir netikėtai garsiai nusikvatojo. Literatūrine kalba tariant, mano nevykęs liapsusas ją aiškiausiai pralinksmino.

– Ir aš džiaugiuosi, kad matau jus gyvą, – pasakė ji lengvai, o man tas lengvumas bemat užgulė smegenis it švinas.

Juk neįmanoma, ėmiau karštligiškai svarstyti, kad ji žinotų, jog prieš dvi savaites aš dvėšiau tiesiogine prasme. Ir iš kur

būtų galėjus žinoti? Buvau užsirakinęs namie, suglaudęs žaliuzes, išjungęs telefonus, su niekuo nesisnekėjau, niekur nebuvau išėjęs – nebent į visą parą dirbančią gardumyninę „William“... Kas nors pastebėjo, kaip velkuosi į parduotuvę, ir žinia žaibo greitumu apskriejo miestą? Tai buvo įmanoma. Stengiausi, kaip galėjau, bet visuomet galop prisireikia į parduotuvę... Taip, kažkas mane matė, kaip vilkausi į visą parą dirbančią gardumyninę „William“, kitaip negalėjo būti.

Tai yra galėjo būti, kad jinai be užpakalinių minčių atkirto, kad atkirto mechaniškai, mano nevykusią įžangą pakartojo norėdama parodyti savo sąmojų. Taip galėjo būti ir net buvo didžiai tikėtina, tačiau kad galėčiau tai ramiai pripažinti, turėjau atsikratyti traumos. Šiuo atžvilgiu buvau labai traumotas. Kai tik kas visiškai neutraliai manęs klausdavo: kaip sveikata? Kaip jautiesi? Kaip gyvenai? Viskas gerai? Kai tik gaudavau tokių sms žinučių, kai girdėdavau tokius klausimus ragelyje arba užduotus į akis – niekada nesugebėdavau žmoniškai ir paprastai atsakyti. Visada nustėrdavau iš siaubo ir visada, prieš atsakydamas, susigūždavau nuo toną sveriančio klausimo: iš kur jisai žino? Iš kur tas utėlius žino, kad vėl ant kamščio užmyniau? Ir dabar tas pats, net dar blogiau, nes juk teiginyje „Džiaugiuosi, kad matau jus gyvą“ esti ne spėjimas, o įsitikinimas mano nuopoliu. „Ką gi, – tariau mintyse, – pagalvojus, net geriau, kad ji žino apie mano negalias. Bent nebus nemaloniai nustebinta, kai iškart po vestuvių dėsiu į kojas.“

– Jūs teisi, esu vos gyvas, – pasakiau atsargiai. – Tiesą sakant, visiškai nusibaigęs.

– Negerai, – atsakė jautrios motiniškos intonacijos kupinu balsu, – negerai. Net blogai. Labai blogai.

– Turėjau rusų kalbos mokytoją, kuris irgi taip sakydavo. Lygiai taip pat.